

Ogólny opis istoty instrumentów finansowych oraz ryzyk związanych z inwestowaniem w instrumenty finansowe.

PRIME SELECTION Dom Maklerski S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej: „**Dom Maklerski**”) umożliwia w ramach świadczonych usług maklerskich inwestowanie w następujące instrumenty finansowe:

- 1. Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych lub specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych**
- 2. Certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych**
- 3. Obligacje**
- 4. Akcje**

Inwestowanie w instrumenty finansowe wiąże się z ryzykiem, którego poziom jest zróżnicowany i zależy m.in. od rodzaju instrumentu finansowego. Podstawowe ryzyka związane z inwestowaniem w instrumenty finansowe to ryzyko niekorzystnych zmian cen, połączone z ryzykiem płynności obrotu. Co do zasady należy liczyć się z możliwością utraty przynajmniej części zainwestowanych środków.

1. Jednostki uczestnictwa

Jednostki uczestnictwa zbywane są przez fundusze inwestycyjne otwarte lub specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte osobom, które dokonają wpłaty na jednostki uczestnictwa. Osoba, która dokonała zakupu jednostek uczestnictwa staje się uczestnikiem funduszu. Fundusz inwestycyjny otwarty ma obowiązek odkupienia jednostek uczestnictwa od każdego uczestnika funduszu, który tego zażąda. Jednostki uczestnictwa są instrumentami finansowymi, jednak nie są papierami wartościowymi. Jednostki uczestnictwa nie mogą być zbywane na rzecz podmiotów trzecich, podlegają natomiast dziedziczeniu.

Główne ryzyka związane z inwestowaniem w jednostki uczestnictwa:

Ryzyko rynkowe – ryzyko związane ze spadkiem wartości jednostki uczestnictwa w wyniku niekorzystnych zmian wyceny przedmiotu lokat funduszu;

Ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości umorzenia/sprzedazy jednostek uczestnictwa;

Ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności emitentów instrumentów finansowych będących przedmiotem lokat funduszu;

Ryzyko koncentracji – ryzyko niewłaściwej dywersyfikacji przedmiotu lokat funduszu;

Ryzyko wyceny – ryzyko ograniczonej możliwości dokonania aktualnej wyceny poszczególnych lokat funduszu;

Ryzyko zmiany stóp procentowych – ryzyko uzależnienia wartości części lokat funduszu od zmian stóp procentowych;

Ryzyko walutowe – ryzyko wrażliwości zmiany wartości poszczególnych składników lokat funduszu na zmianę kursu walutowego

Występowanie poszczególnych ryzyk uzależnione jest m.in. od polityki inwestycyjnej stosowanej przez dany fundusz inwestycyjny a szczegółowy opis ryzyk charakteryzujących dany fundusz znajduje się w dokumentach określających warunki emisji funduszu np. prospekcie informacyjnym z którymi klient powinien się zapoznać przed podjęciem decyzji inwestycyjnej.

Wyniki inwestycyjne funduszy inwestycyjnych mogą się różnić w zależności od stosowanej polityki inwestycyjnej oraz panujących warunków rynkowych przykładowo: w pozytywnych warunkach rynkowych (wzrost cen na rynkach akcji) fundusze akcyjne mogą dać wyższą stopę zwrotu niż fundusze obligacyjne a w negatywnych warunkach rynkowych (spadek cen na rynkach akcji) fundusze akcyjne mogą dać niższą stopę niż fundusze obligacyjne.

2. Certyfikaty inwestycyjne

Certyfikaty inwestycyjne to papiery wartościowe, które emitowane są w serii przez fundusze inwestycyjne zamknięte. Wartość certyfikatów inwestycyjnych uzależniona jest od łącznej wartości poszczególnych przedmiotów lokat funduszu. Fundusze inwestycyjne zamknięte charakteryzują znacznie szersze możliwości inwestycyjne w porównaniu do funduszy inwestycyjnych otwartych, co powoduje, że zarządzający funduszem inwestycyjnym zamkniętym mają większe możliwości w zakresie selekcji strategii oraz przedmiotu inwestycji. Fundusz inwestycyjny zamknięty może być utworzony na określony czas. Trwanie funduszu kończy postępowanie likwidacyjne polegające na umorzeniu certyfikatów inwestycyjnych i wypłacie jego uczestnikom kwot odpowiadających liczbie i końcowej wycenie certyfikatów posiadanych przez poszczególnych uczestników. Fundusze inwestycyjne zamknięte mają szersze możliwości inwestycyjne niż fundusze inwestycyjne otwarte, dlatego związane z nimi certyfikaty inwestycyjne mogą być bardziej ryzykowne w porównaniu do jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych. Fundusze inwestycyjne zamknięte są obowiązane do wyceny aktywów z mniejszą częstotliwością fundusze inwestycyjne otwarte. Ryzyko płynności, które związane jest z faktem, że w większości przypadków płynność certyfikatów inwestycyjnych jest relatywnie niska. Zmienność cen certyfikatów inwestycyjnych jest zróżnicowana w zależności od typu funduszu, jednak z reguły nie przekracza zmienności cen pojedynczych akcji. Certyfikaty inwestycyjne poza uprawnieniami majątkowymi związanymi z udziałem w masie majątkowej funduszu przyznają ich posiadaczom także uprawnienia korporacyjne m.in. prawo głosu na zgromadzeniach uczestników funduszu, które decyduje w najważniejszych sprawach funduszu. Co do zasady wyjście z inwestycji możliwe jest poprzez wykup certyfikatów inwestycyjnych przez fundusz (na zasadach określonych w statucie oraz dokumentach emisyjnych) lub poprzez sprzedaż certyfikatów inwestycyjnych na rynku wtórnym (np. na podstawie umowy cywilnoprawnej). Statut oraz dokumenty emisyjne funduszu inwestycyjnego zamkniętego mogą wskazywać dodatkowe przeszkody lub ograniczenia wyjścia z inwestycji. W szczególności może mieć to miejsce, gdy fundusz inwestycyjny został utworzony na czas określony lub gdy jego polityka inwestycyjna przewiduje nabywanie do portfela aktywów o ograniczonej płynności.

Główne ryzyka związane z inwestowaniem w certyfikaty inwestycyjne:

Ryzyko rynkowe – ryzyko związane ze spadkiem wartości certyfikatu inwestycyjnego w wyniku niekorzystnych zmian wycen poszczególnych przedmiotów lokat funduszu;

Ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości umorzenia/sprzedaży certyfikatów inwestycyjnych

Ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności emitentów instrumentów finansowych będących przedmiotem lokat funduszu;

Ryzyko koncentracji – ryzyko niewłaściwej dywersyfikacji przedmiotu lokat funduszu;

Ryzyko wyceny – ryzyko ograniczonej możliwości dokonania aktualnej wyceny poszczególnych przedmiotów lokat funduszu;

Ryzyko zmiany stóp procentowych – ryzyko uzależnienia wartości części lokat funduszu od zmian stóp procentowych;

Ryzyko walutowe – ryzyko wrażliwości zmiany wartości poszczególnych składników lokat funduszu na zmianę kursu walutowego

Występowanie poszczególnych ryzyk uzależnione jest m.in. od polityki inwestycyjnej stosowanej przez dany fundusz inwestycyjny a szczegółowy opis ryzyk charakteryzujących dany fundusz znajduje się w dokumentach określających warunki emisji funduszu np. prospekcie emisyjnym z którymi klient powinien się zapoznać przed podjęciem decyzji inwestycyjnej.

Wyniki inwestycyjne funduszy inwestycyjnych mogą się różnić w zależności od stosowanej polityki inwestycyjnej oraz panujących warunków rynkowych przykładowo: w pozytywnych warunkach rynkowych (wzrost cen na rynkach akcji) fundusze akcyjne mogą dać wyższą stopę zwrotu niż fundusze obligacyjne a w negatywnych warunkach rynkowych (spadek cen na rynkach akcji) fundusze akcyjne mogą dać niższą stopę niż fundusze obligacyjne.

3. Obligacje

Obligacja jest papierem wartościowym emitowanym w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia. Przez papiery wartościowe emitowane w serii rozumie się papiery wartościowe reprezentujące prawa majątkowe podzielone na określoną liczbę równych jednostek. Świadczenie może mieć charakter pieniężny lub niepieniężny. W przypadku obligacji występuje kilka rodzajów cen. Cena nominalna to wartość, od jakiej naliczane są należne odsetki i równocześnie jest to cena po jakiej emitent wykupi obligacje po upływie czasu ich zapadalności. Cena emisyjna to cena, po jakiej kupuje się obligacje bezpośrednio od emitenta w drodze emisji. W zależności od tego, jak emitent ocenia szanse powodzenia emisji, może być ona niższa lub wyższa od ceny nominalnej. W przypadku notowania obligacji na rynku zorganizowanym ich cenę ustala już nie emitent, ale relacja między popytem i podażą, czyli po prostu rynek. Mamy wówczas do czynienia z ceną rynkową. Jednak wbrew pozorom, nie jest to cena, którą płaci się w momencie kupna obligacji na giełdzie. Rzeczywista kwota po jakiej dokonuje się transakcji musi być powiększona o już narosłe odsetki. Mówi się wówczas o cenie rozliczeniowej. Co do zasady wyjście z inwestycji możliwe jest poprzez wykup obligacji przez emitenta (na zasadach określonych w dokumentach emisyjnych) lub poprzez sprzedaż obligacji na rynku wtórnym (np. na podstawie zlecenia w przypadku, gdy obligacja jest notowana na rynku zorganizowanym lub podstawie umowy cywilnoprawnej). Wszelkie ograniczenia w zakresie wyjścia z inwestycji znajdują się w dokumentach emisyjnych obligacji.

Główne ryzyka związane z inwestowaniem w obligacje:

Ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości sprzedaży obligacji;

Ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności emitenta obligacji;

Ryzyko zmiany stóp procentowych – ryzyko uzależnienia wartości obligacji od zmian stóp procentowych.

Występowanie poszczególnych ryzyk uzależnione jest m.in. od rodzaju obligacji oraz rodzaju jej emitenta a szczegółowy opis ryzyk charakteryzujących daną obligację znajduje się w dokumentach określających warunki emisji obligacji np. warunkach emisji z którymi klient powinien się zapoznać przed podjęciem decyzji inwestycyjnej.

Wyniki inwestycyjne z obligacji mogą się różnić w zależności m.in. od warunków kuponu obligacji, od rodzaju emitenta obligacji czy okresu posiadania obligacji; przykładowo: w przypadku spadku stóp procentowych cena obligacji może wzrosnąć, a w przypadku wzrostu stóp procentowych cena obligacji może spaść.

4. Akcje

Akcje są udziałowymi papierami wartościowymi emitowanymi w serii, dającymi posiadaczom określone prawa korporacyjne i majątkowe (np. prawo do udziału w walnym zgromadzeniu spółki, prawo do dywidendy, prawo do uczestniczenia w podziale majątku w przypadku likwidacji spółki). Spółki mogą emitować akcje zwane akcjami uprzywilejowanymi. Akcja może być uprzywilejowana, co do głosu w taki sposób, iż na jedną akcję przypadają na przykład dwa głosy na walnym zgromadzeniu. Takie akcje zwykle posiadają założyciele przedsiębiorstwa, którzy chcą zapobiec ewentualnej kontroli nad spółką. Inny rodzaj uprzywilejowania to uprzywilejowanie, co do dywidendy, oznaczające, że posiadacze takich akcji są lepiej traktowani przy podziale zysku. Akcji uprzywilejowanych nie można kupić na rynku zorganizowanym. W obrocie zorganizowanym znajdują się tylko akcje zwykłe. Co do zasady wyjście z inwestycji możliwe jest poprzez sprzedaż akcji na rynku wtórnym (np. na podstawie zlecenia w przypadku, gdy akcja jest notowana na rynku zorganizowanym lub podstawie umowy cywilnoprawnej).

Wszelkie ograniczenia w zakresie wyjścia z inwestycji znajdują się w dokumentach emisyjnych akcji. Akcje spółek co do zasady mogą, ale nie muszą znajdować się w obrocie zorganizowanym.

Główne ryzyka związane z inwestowaniem w akcje:

Ryzyko rynkowe – ryzyko związane ze spadkiem wartości akcji w wyniku niekorzystnych zmian wycen na rynku akcji

Ryzyko zmian cen – spadek ceny poniżej ceny nabycia przez inwestora:

a) Ryzyko specyficzne – zmiana ceny jest wywołwana czynnikami związanymi bezpośrednio ze spółką (czynniki zależne od spółki),

b) Wyniki finansowe – występuje silna korelacja pomiędzy jakością oraz wysokością wyników finansowych a zmianami kursów akcji. Im słabsze wyniki finansowe tym większe prawdopodobieństwo spadku kursu i większa zmienność notowań,

c) Kapitalizacja spółki – zmienność notowań jest ujemnie skorelowana z kapitalizacją spółki. Niższa kapitalizacja oznacza z reguły wyższą zmienność notowań,

d) Free float – liczba akcji w wolnym obrocie nie będąca w posiadaniu znaczących podmiotów posiadających znaczne pakiety akcji. Spadek free float powoduje spadek płynności i wzrost zmienności notowań

Ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości sprzedaży akcji;

Występowanie poszczególnych ryzyk uzależnione jest m.in. od tego czy akcje są niepubliczne czy notowane w obrocie zorganizowanym a szczegółowy opis ryzyk charakteryzujących daną akcję znajduje się w dokumentach określających warunki emisji akcji np. prospekcie emisyjnym z którymi klient powinien się zapoznać przed podjęciem decyzji inwestycyjnej.

Wyniki inwestycji na akcjach w obrocie zorganizowanym mogą się różnić w zależności m.in. od warunków na rynku akcji, od wyników finansowych danej spółki czy okresu posiadania akcji; przykładowo: w przypadku pozytywnego sentymentu na rynku akcji, akcje spółki mimo niekorzystnych wyników finansowych mogą rosnąć a w przypadku negatywnego sentymentu na rynku akcji, akcje spółki mimo korzystnych wyników finansowych mogą spadać.